

IVANOV
THEATER MALPERTUIS

80'

Over de voorstelling

Acht klassebakken van het Vlaamse theater op de scène om Tsjechovs *Ivanov* nieuw leven in te blazen onder de bezielende regie van Piet Arfeuille.

Nikolaj Ivanov is moe. Nog geen veertig en nu al lijkt het alsof hij zich 'vertild' heeft. Zijn vrouw Anna is ongeneeslijk ziek, zo stelt de dokter vast. De inwonende oom van Ivanov, graaf Sjabelski (Matti), rekent het tot zijn taak voor Anna te zorgen. Ondertussen worstelt Ivanov vooral met zichzelf en wordt hij achtervolgd door zijn financiële schuld bij Zinaïda en haar man Pasja, wiens dochter Sasja voor zichzelf een heldenrol creëert door Nikolaj uit z'n depressie te willen sleuren. Neef Misja probeert Ivanovs geldproblemen op te lossen, maar lijkt daarbij op dovemansoren te stoten.

Tsjechov schreef *Ivanov* op z'n 28ste. Het is z'n eerste toneelwerk en hij had er slechts tien dagen voor nodig. Bewerker/regisseur Piet Arfeuille: 'Het is hoekiger dan zijn latere werk, maar juist daarom obsessioneler.'

Is het Ivanov die z'n omgeving lamlegt, of vice versa? Anders dan de kerel die zich bij Tsjechov uit wanhoop een kogel door de kop schiet, wil Arfeuille het niet functioneren van zijn hoofdpersonage plaatsen tegenover een praatzieke samenleving die zich uit kortzichtigheid en onvermogen overgeeft aan saaie futiliteiten, overbodigheden, winstbejag, oeverloos geklets en een onophoudelijk grossieren in meningen.

Arfeuille: 'Tsjechovs thema van de verveling heb ik vaak verbeeld gezien in traagheid. Voor mij spreekt verveling ook uit snelheid, uit gekakel, uit oppervlakkigheid kortom.'

PRODUCTIE: Theater Malpertuis. TEKST: Anton Tsjechov. SPEL: Lukas Smolders (Ivanov), Ini Massez (Anna), Jobst Schnibbe (Pasja), Tania Van der Sanden (Zinaida), Eva Schram (Sasja), David Dermez (Matti), Ward Kerremans (Misja), Mattias Van de Vijver (Dokter). BEWERKING/REGIE: Piet Arfeuille. DRAMATURGIE: Rudi Laermans. REGIEASSISTENTIE: Matthias Velle, Fien Vervacke. DECOR: ruimtevaarders. LICHT: Mark Van Denesse. KOSTUUM: Lieve Pynoo. PRODUCTIELEIDING EN TECHNIEK: Rik Teunis, Bram Corneillie en Wim Loobuyck. MUZIEK: Biehorkestar Bakija Bakic 'Pobednicki Cocek', Nils Frahm 'Less' en 'Old thought'.

Regisseur Piet Arfeuille over *Ivanov*

Waarom altijd weer Tsjechov?

'Tsjechov snijdt universele thema's aan. Ontdoe je 'Ivanov' van de typisch Russische sfeer en context, dan hou je grote vragen over: creëer ik voor mezelf wel de juiste omstandigheden waardoor mijn leven echt boeiend kan worden? Denken mannen en vrouwen anders over het leven en de liefde? Zijn geld en intimiteit eigenlijk verenigbaar? En wat is morele oprechtheid nu eigenlijk? Zit daar een grens aan?'

Valt er nu eigenlijk te lachen in Tsjechov?

'Zijn hele leven lang was Anton Tsjechov ervan overtuigd dat zijn stukken te serieus gespeeld werden. De melancholie en de verveling werden in beeld gezet, terwijl hij eigenlijk een uitmuntend mensenkenner was, die vooral de belachelijkheid en hulpeloosheid van de mens treffend wist weer te geven. In vertalingen worden zijn teksten soms breedsprakerig en sentimenteel. Ik wil terug naar de directheid die ik in het origineel aantref.'

Is 'Ivanov' nog van deze tijd?

'In *Ivanov* is geld een obsessie, niet in het minst omdat bepaalde personages diep in de schulden zitten. Het is niet ondenkbaar dat de huidige besparingspolitiek, gekoppeld aan de afbouw van een aantal sociale voorzieningen, uiteindelijk tot een killere samenleving zal leiden, waarin geld de prioritaire bezorgdheid van mensen wordt. Als je *Ivanov* met die visionaire bril op leest, zitten we in het 'landhuis' van de zelfvoorzienigheid en is het ver zoeken naar wat empathie en altruïsme.

Daarbinnen is Ivanov het prototype van 'iemand met een burn-out', een fenomeen dat in deze tijd helaas mentale ziekte nummer één genoemd wordt. Wat is het toch waarom

mensen 'het' ineens moe zijn en geen stap meer kunnen zetten? Verlangt deze maatschappij te veel van haar mensen, te veel van hetzelfde?'

De pers over *Ivanov*

'De kordate regie-aanpak haalt Tsjechov van onder de stolp. Het samenspel van de acteurs is verbluffend.' (De Morgen)

'Schitterend is het enige woord dat past bij de vertolking van Tania Van der Sanden. (...) Met een minimum aan middelen tekent ze een intrigerende persoonlijkheid.' (Cobra ****)

'Theater dat Tsjechovs debuutstuk hanteert om een zuiver, sterk en tot nadenken stemmend portret van onze samenleving te schetsen.' (KnackFocus)

Piet Arfeuille (1961) studeerde aan de Toneelacademie en de Jekerstudio Maastricht. Onmiddellijk na zijn opleiding ging hij acteren bij Hollandia, het toenmalige gezelschap van regisseur Johan Simons. Vervolgens haalde Limelight Kortrijk hem binnen.

Uit die periode dateren *For the one and only*, *Bloedbruiloft* (en een bewerking van *Lost language of the Cranes*, een roman van David Leavitt).

Met zijn adaptaties van klassiek repertoire voor HETPALEIS kwam de doorbraak. *Raadseltjes* (naar de Oedipustragedie) werd genomineerd voor de Signaalprijs 2000, *Romeo en Julia* trok volle zalen en zijn *Hamlet* werd door de pers bestempeld als zowat het beste wat er in het seizoen 2004-2005 te zien was.

Ondertussen gaf Arfeuille ook les aan RITS, Conservatorium Gent, Toneelacademie Maastricht. Maar vooral in de Fontys Academie voor Drama in Eindhoven experimenteerde hij volop met een nieuwe vormtaal. Daaruit volgden eigenzinnige voorstellingen als *Are you ready, are you ready for love?*, *Woyzeck* en *Tagestöter*. In 2008 maakte hij voor HETPALEIS een controversiële bewerking van Shakespeares' laatste stuk *De Storm*. In 2019 (*Droomspel*) slechtte Arfeuille op een meesterlijke manier de grenzen tussen theater, fotografie en beeldende kunst.

Als Bob De Moor en Danny Keuppens in 2007 aankondigen de fakkel van Theater Malpertuis in Tielt te willen doorgeven, wordt Piet Arfeuille aangezocht om artistiek leider te worden. Hij begint op 1 januari 2010. Het aanbod wordt diverser, met naast het vertrouwde teksttheater ook meer hybride voorstellingen, waaronder het eigenzinnige *De Zaak* (2011). Arfeuilles eerste nieuwe voorstelling als artistiek leider van Theater Malpertuis werd door De Standaard geselecteerd voor de eindejaarslijstjes van de beste voorstellingen.

Inmiddels is Arfeuilles koers in Malpertuis duidelijk: traditie en innovatie gaan er hand in hand. Er is plaats voor repertoire- en teksttheater, zoals *Herfstsonate* van Ingmar Bergman (2012) en *Recht zal zijn wat ik zeg!* (2012), dat in De Morgen werd geroemd als 'teksttheater van de bovenste plank'. In februari 2014 presenteerde Arfeuille *Lenz*, naar Georg Büchners gelijknamige novelle. Maar ook avontuurlijkheid, vernieuwing, samenwerking en cross-over met andere disciplines komen aan bod..